

**QORTI ĊIVILI
PRIM'AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF**

Seduta tat-28 ta' Mejju, 2018

Rikors Maħluf Numru 107/15 LM

Raymond Fenech (K.I. 8063M)

vs.

Create House Ltd (C 63665)

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Maħluf ipprezentat fil-5 ta' Frar, 2015 mill-attur, **Raymond Fenech** (minn issa 'l quddiem "l-attur"), u maħluf minnu stess, li jgħid kif ġej:

- 1. Illi s-soċjetà konvenuta kienet inkarigat lir-rikorrent jagħmel xogħol ta' kisi fil-proprjetà li hija kienet xtrat bl-indirizz 41, St Paul's Street, Valletta, u dan wara li talbet lir-rikorrent jagħtiha stima tal-istess xogħlijiet;*
- 2. Illi fil-fatt, fl-24 ta' Lulju, 2014, qabel ma beda x-xogħol, ir-rikorrent kien ħareġ stima tal-prezz tax-xogħlijiet għall-ammont ta' EUR 17,237 eskluża l-VAT, għax-xogħol kollu involut, u għaddieha lis-soċjetà konvenuta;*

3. *Illi peress li deher li l-ħitan tal-imsemmija proprjetà kienu mkabrin ħafna u kellhom ħafna difetti biex ikun jista' jsir il-kisi bil-ġibs, kien jidher li kellu jsir xogħol ta' hacking tal-ħitan permezz ta' wheelscaler u kisjiet addizzjonali biex jissewwew id-difetti, u fil-fatt l-istima mogħtija mir-rikorrent kienet tinkludi dan ix-xogħol addizzjonali;*
4. *Illi wara li s-soċjetà konvenuta irċeviet din l-istima, hija talbet li tingħata 'discount' u r-rikorrent aċċetta li jnaqqas il-prezz b'EUR 2,237 għal EUR 15,000 eskluża l-VAT, u għaldaqstant għall-prezz globali ta' EUR 17,700 inkluzi l-VAT;*
5. *Illi sussegwentement, is-soċjetà konvenuta inkarigatu jibda x-xogħlijiet kif hekk għamel;*
6. *Illi mal-bidu tax-xogħlijiet ir-rikorrent talab lis-soċjetà konvenuta tħallas pagament akkont ta' EUR 1,000, liema pagament sar fl-20 ta' Awwissu, 2014 iżda biss fl-ammont ta' EUR 600;*
7. *Illi kif ir-rikorrent beda javvanza bix-xogħol, il-kuntratturi kollha li kienu qegħdin jaħdmu f'dan il-fond, inkluzi ir-rikorrent, ma setgħux ikomplu jaħdmu minħabba ordnijiet maħruġa mill-Awtorità tas-Saħħa u Sigurtà fuq il-post tax-xogħol;*
8. *Illi wara li s-soċjetà konvenuta reġgħet infurmat lir-rikorrent li huwa seta' jkompli jaħdem fil-fond, huwa reġa' talabha tħallas pagament akkont ieħor u s-soċjetà konvenuta fil-fatt ħallset EUR 2,000 fit-18 ta' Ottubru, 2014. Peress li r-rikorrent deherlu li dawn ma kinux biżżejjed għax-xogħol kollu li kien sar sa dak in-nhar, huwa talabha tħallas aktar però d-direttur tas-soċjetà konvenuta beda jgħib diversi skużi fiergħa fejn l-ewwel qal li l-flus għadhom l-Italja u imbagħad biddel il-verżjoni u qal li l-bank f'Malta wara dak iż-żmien kollu għadhom ma għamlulux iċ-cheque book; kien biss wara ħafna terturi li fis-26 ta' Ottubru, 2014 hija reġgħet ħallset pagament akkont ta' EUR 1,000 oħra;*
9. *Illi peress li r-rikorrent kien avvanza ħafna fix-xogħol u kien wasal fl-aħħar livell, u ċioe fil-livell tal-penthouse, huwa staqsa lil kuntrattur ieħor li kien qed jaħdem fl-istess dar dwar is-sitwazzjoni finanzjarja tas-soċjetà konvenuta u min hemm sar jaf li d-direttur tas-soċjetà konvenuta kien qiegħed jgħid li b'dak li kien ħallas lir-rikorrent sa dak in-nhar, u ċioe b'total EUR 3,600 huwa kien diġà vicin li jaqta' l-kont kollu tar-rikorrent;*
10. *Illi dan ma kien minnu xejn peress li kien għad hemm diskrepanza ta' EUR 14,100 mill-kont globali filwaqt li r-rikorrent sar jaf mingħand terzi li s-soċjetà konvenuta bdiet tgħid imbagħad li l-ftehim kien li r-rikorrent jithallas bil-EUR 15 kull metru kwadru, meta l-ftehim kien li l-ħlas kellu jkun ta' EUR 15,000 eskluża l-VAT;*

11. Illi kif dan ġie a konoxxenza tar-rikorrent, is-soċjetà konvenuta biddlet is-serratura tal-fond u waqqfet lir-rikorrent milli jaħdem u dan mingħajr ebda raġuni valida. Hija talbet ukoll li ssir laqgħa mal-perit tagħha fuq il-post, kif fil-fatt sar;
12. Illi fl-imsemmija laqgħa s-soċjetà konvenuta bdiet tiddiskuti mal-perit tagħha dwar il-fatt li fl-Italja il-‘comma’ tintuża għad-deċimali u mhux għall-eluf, madankollu dan ma kienx il-ftehim u r-rikorrent induna li s-soċjetà konvenuta riedet tivvinta skuża biex ma tħallasx u kienet qabbdet ukoll ħaddiema oħrajn minflok;
13. Illi minkejja interpellata tħallas l-ammont bilanċjali ta’ Eur 14,100 (kopja tal-ittra annessa u mmarkata Dok. A), is-soċjetà konvenuta baqgħet inadempjenti u għalhekk kellha tinfetaħ din il-kawża.

Għaldaqstant, tgħid is-soċjetà konvenuta għaliex m’għandhiex din l-Onorabbli Qorti, prevja kull dikjarazzjoni xierqa u opportuna, jogħgobha:

1. Tiddikjara li s-soċjetà konvenuta ma kellhiex raġuni valida biex tittermina l-kuntratt ta’ appalt ta’ bejn il-partijiet;
2. Tiddikjara li s-soċjetà konvenuta hija debitoriċi tar-rikorrent fis-somma bilanċjali ta’ EUR 14,100 inkluża l-VAT jew somma oħra oġġla li tiġi llikwidata rappreżentanti l-bilanċ tal-ispejjeż u x-xogħol kollu tar-rikorrent flimkien mal-qliegħ li r-rikorrent seta’ jagħmel bl-appalt imsemmi;
3. Tikkundanna u tordna lis-soċjetà konvenuta tħallas is-somma msemmiya.

Bl-ispejjeż kollha u bl-imgħaxxijiet kummerċjali kontra s-soċjetà konvenuta li r-rappreżentanti u diretturi tagħha huma minn issa ingħunti għas-subizzjoni.

Rat ir-Risposta Maħlufa tas-soċjetà konvenuta **Create House Ltd (C 63665)**, (minn issa ‘l quddiem “is-soċjetà konvenuta”), li ġiet ippreżentata fit-3 ta’ Ġunju, 2015, u maħlufa minn Gaetano Laudani kif debitament awtorizzat għan-nom tal-istess soċjetà, li biha eċċepixxa:

1. Illi t-talbiet tar-rikorrenti għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra tiegħu u dan għaliex mhuwiex minnu illi s-soċjetà rikorrenti itterminat l-appalt odjern iżda kien ir-rikorrenti stess li abbanduna dan l-appalt mingħajr ebda raġuni u dan hekk kif ser tipprova s-soċjetà intimata f’din il-kawża;

2. *Illli mingħajr preġudizzju għas-suespost is-soċjetà intimata tirrileva illi lanqas ma huwa minnu dak li qed jiġi allegat fit-tieni u t-tielet premissa tar-rikors promutur odjern min-naħa tar-rikorrenti u dan għaliex skont is-soċjetà intimata l-istima tar-rikorrenti kienet waħda ta' sbatax-il euro, u tlieta u għoxrin ċenteżmu u seba' milleżmi kull metru kwadru u mhux sbatax-il elf mitejn u sebgħa u tletin ewro u fil-fatt in ogni caso dan ma ġiex aċċettat mis-soċjetà intimata u sussegwentement ġie pattwit bejn il-partijiet illi x-xogħol kollu kien se jsir mir-rikorrenti bil-prezz ta' ħmistax-il euro (€15) kull metru kwadru eskluż il-VAT u dan kollu hekk kif ser jiġi ppruvat f'din il-kawża;*

3. *Illli fl-ewwel lok is-soċjetà intimata kienet talbet stima lir-rikorrenti 'bil-metru kwadru' u fit-tieni lok kieku kien minnu hekk kif qed jallega r-rikorrent illi s-soċjetà intimata aċċettaw dan ix-xogħol bil-prezz li qed jallega r-rikorrenti dan kien effettivament ifisser illi kienu se jħallsu ħafna u ħafna aktar mill-prezz normali tas-suq għal dawn ix-xogħlijiet, ħaġa li hija inkonċepibbli meta s-soċjetà intimata kienet diġà għamlet ir-riċerka tagħha fuq il-prezzijiet tas-suq f'dan ir-rigward hekk kif se jippruvaw f'din il-kawża. Di piu' lanqas kien possibbli għar-rikorrenti li jagħti prezz wieħed fis, 'lump sum' bħala stima peress illi s-sulari li kellu jaħdem fihom kien hemm qisien differenti u meta effettivament saret l-istima, ir-rikorrenti aċċeda biss għall-ewwel sular, ma telax għat-tieni sular, it-tielet sular kien inaċċessibbli u l-penthouse ma kienx kostruwit;*

4. *Illli mhuwiex minnu illi s-soċjetà intimata talbet xi 'discount' tal-ammont imsemmi fl-istima tar-rikorrenti għall-ammont ta' ħmistax-il elf ewro (€15,000) hekk kif qed jiġi allegat fir-raba' premissa tar-rikors promutur u dan għaliex il-prezz pattwit kien ta' ħmistax-il euro (€15) kull metru kwadru;*

5. *Illli r-rikorrenti kien talab ħlas ta' sitt mitt ewro (€600) mis-soċjetà intimata akkont sabiex ikun jista' jixtri xi materjal liema ħlas sar lilu hekk kif mitlub u mhuwiex minnu illi huwa talab l-ammont ta' elf euro (€1,000) hekk kif qed jiġi allegat fis-sitt premissa tar-rikors promutur;*

6. *Illli r-rikorrenti kien stqarr illi kien se jispiċċa x-xogħol in kwistjoni fi żmien xahar, ħaġa li effettivament ma ġratx u di fatti huwa ħadem ix-xahar kollu ta' Awwissu 2014 u ma rnexxilux jispiċċa l-istess bi ksur lampanti tal-ftehim, anzi minħabba l-aġir tiegħu huwa kkawża dewmien fix-xogħol ieħor u dana kkawża danni lis-soċjetà intimata;*

7. Illi huwa minnu illi l-kuntratturi kollha illi kienu qed jaħdmu fuq il-proprjetà in kwistjoni appartenenti lill-intimata kellhom jieqfu għal ftit żmien fix-xahar ta' Settembru, 2014 hekk kif qed jiġi allegat fil-premessa numru sebgħa tar-rikors promutur;

8. Illi huwa minnu illi s-soċjetà intimata kienet laħqet ħallset l-ammont ta' tlett elef euro (€3,000) akkont tax-xogħol li kien għamel ir-rikorrenti u dan fix-xahar ta' Ottubru, 2014 iżda ma hemmx qbil illi dan il-ħlas sar 'b'terturi' hekk kif qed jiġi allegat fit-tmien premessa tar-rikors promutur;

9. Illi sussegwentement għal dan ir-rikorrenti qabad u abbanduna x-xogħol mingħajr ebda raġuni u m'huwiex minnu illi s-soċjetà intimata b'xi mod waqqfet lir-rikorrenti milli jkompli bil-ħidma tiegħu u dan hekk kif ser tipprowa s-soċjetà intimata f'dan il-każ;

10. Illi s-soċjetà intimata qatt ma tat cavetta għall-fond in kwistjoni lir-rikorrenti u kien dejjem Gaetano Laudani li kien jiftaħ l-istess fond kull filgħodu sabiex il-kuntratturi, inkluż ir-rikorrenti, ikunu jistgħu jaħdmu fl-istess fond. Fil-fatt il-lock in kwistjoni inbidel ħafna wara li r-rikorrenti kien abbanduna x-xogħol u fil-fatt wara dan l-abbandun, ir-rikorrenti qatt ma resaq lejn il-fond de quo u qatt ma kien talab lis-soċjetà intimata sabiex ikun jista' jaċċedi għall-istess fond sabiex ikun jista' jaħdem;

11. Ir-rikorrenti kien ħa l-equipment essenzjali tiegħu miegħu meta huwa abbanduna x-xogħol u kien ħalla xi affarijiet oħra minn tiegħu fil-proprjetà tal-intimata li sussegwentement ġew meħuda minnu f'Jannar 2015;

12. Illi peress illi l-ftehim bejn il-partijiet kien li x-xogħol kellu jsir bil-prezz ta' ħmistax-il euro (€15) kull metru kwadru, u saż-żmien illi r-rikorrenti abbanduna x-xogħol ir-rikorrenti kien laħaq ħadem circa erba' mija u għoxrin (420) metru kwadru (minn total ta' 515 metru kwadru) u li di piu' ma kinux ikkompletati hekk kif miftiehem u ma sarux skont is-sengħa u l-arti allura l-ammont li se mai fl-aħjar ipoteżi għar-rikorrenti seta' kien dovut lilu, meta wieħed jikkunsidra dak li kien diġà tħallas lir-rikorrent, kien ta' elfejn u seba' mitt euro (€2,700) bil-VAT eskluż;

13. Illi madankollu s-soċjetà intimata lanqas m'hi lesta li tħallas dan l-ammont jew kwalunkwe ammont ieħor li qed jintalab peress illi rriżulta illi r-rikorrenti (i) abbanduna dan l-appalt mingħajr ebda raġuni; (ii) kiser il-kuntratt t'appalt meta huwa obbliga ruħu li jlesti x-xogħol fi żmien xahar mentri fil-fatt dan ix-xogħol qatt ma ġie konkluż; u (iii) dawn ix-xogħlijiet li kien laħaq għamel ir-rikorrenti ma kinux

kompletati u kienu wkoll effettivament difettużi u mhux skont is-sengħa u l-arti u għalhekk l-intimata kellha tagħmel spejjeż oħra ta' natura rimedjali u dan hekk kif ser jiġi ppruvat f'din il-kawża u dan kollu hekk kif ser jiġi debitament ippruvat;

14. Illi għalhekk fid-dawl tas-suespost it-talba għall-ħlas ta' erbatax-il elf, u mitt euro (€14,100) inkluża il-VAT da parti tar-rikorrenti assolutament mhuwiex dovut mill-intimata u di piu' għandu jiġi rilevat illi f'dan l-ammont ir-rikorrenti qed jinkludi wkoll xogħol illi huwa definittivament ma wettaqx u di più lanqas ma hu dovut xi ammont ieħor ulterjuri hekk kif donnu qed jitlob ir-rikorrenti f'din il-kawża;

15. Illi fi kwalunkwe każ, u mingħajr preġudizzju għas-suespost, kull ammont li qed jintalab għandu jiġi ppruvat skont il-liġi;

16. Illi s-soċjetà rikorrenti qiegħda minn issa tiriserva illi tiegħu daww il-passi legali u ġudizzjali kollha kontra r-rikorrenti sabiex tipproteġi l-interessi tagħha inkluż iżda mhux limitatament għad-danni dovuti lilha minħabba l-aġir illegali u abbużiv tar-rikorrenti hekk kif fuq espost;

Salv linji difensjonali ulterjuri skont il-liġi.

Bl-ispejjeż kollha kontra r-rikorrent.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Rat id-dokumenti li ġew esebiti in atti.

Semgħet ix-xhieda prodotti mill-partijiet.

Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet fl-udjenza tas-26 ta' Marzu, 2018, fejn il-kawża tħalliet għal-lum għas-sentenza.

Il-kwistjoni bejn il-partijiet

Il-kawża odjerna nbdiet wara kwistjoni li nqalgħet bejn il-partijiet riżultat ta' kuntratt ta' appalt li ngħata mis-soċjetà konvenuta lill-attur sabiex jagħmel xogħol ta' kisi u xogħol ieħor anċillari fuq is-sit bin-numru 41, Triq San Pawl, Valletta, li s-soċjetà konvenuta kellha ħsieb li tirranga biex toperah bħala *guesthouse*.

L-attur jispjega, fir-rikors maħluf imressaq minnu, li x-xogħol fuq il-proprjetà ma kienx jinvolvi kisi biss, iżda minħabba l-istat ħażin ħafna li kienet fih il-binja, kien meħtiegħ ukoll xogħol ta' *hacking* u ta' *wheelscaling* li kien jirrikjedi mhux biss ħafna xogħol, iżda wkoll l-użu ta' ħafna materjal. L-attur jippremetti li inizjalment hu ta stima fl-ammont ta' sbatax-il elf, mitejn u sebgħa u tletin Euro (€17,237) li magħhom riedet tizdied l-VAT, għax-xogħol kollu involut, iżda meta kkomunika din l-istima lir-rappreżentant tas-soċjetà konvenuta, dan talbu skont, u jidher li wara din id-diskursata, il-partijiet ftiehmu fuq il-prezz ta' ħmistax-il elf Euro (€15,000) u l-VAT fuqhom għax-xogħol kollu li kien ser jagħmel l-attur. Il-konvenuti ma jaqblux li dan kien il-ftehim li sar bejn il-partijiet, u minflok jikkontendu li oriġinarjament l-attur kien tahom stima ta' sbatax-il Euro, tlieta u għoxrin ċenteżmu u seba' milleżmi ta' Euro (€17.23,7) għal kull metru kwadru ta' xogħol li kien ser jagħmel u li sussegwentement dan il-prezz gie rivedut u tnaqqas għal ħmistax-il-Euro (€15) għal kull metru kwadru.

Jirriżulta li xi żmien wara li l-partijiet iddiskutew il-prezz, rappreżentant tas-soċjetà konvenuta kien bagħat jinforma lill-attur li seta' jibda x-xogħol fis-sit, u fil-fatt l-attur beda jaħdem. Jidher li wara xi żmien hu talab lir-rappreżentant

tas-soċjetà konvenuta xi ħlasijiet għax-xogħol li kien qiegħed jagħmel kif ukoll sabiex ikun jista' jixtri l-materjal meħtieġ, minħabba li kif xehed hu stess, ix-xogħol kien jirrikjedi l-użu ta' ħafna materjal. Wara li rċieva xi ħlasijiet, li b'kollox kienu jammontaw għal tliet elef u sitt mitt Euro (€3,600), l-attur ġie infurmat minn persuna oħra li kienet qiegħda taħdem fuq is-sit miegħu, li r-rappreżentant tas-soċjetà konvenuta kien qiegħed jgħid li kien kważi ħallas kollox għax-xogħol tal-kisi li kien qiegħed jagħmel l-attur. Kien hawnhekk li nqalgħet l-ewwel kwistjoni bejn il-partijiet, u kien hawnhekk li l-attur ġie a konjizzjoni tal-fatt li l-konvenuti kienu qegħdin jinterpretaw il-prezz li nkiteb fuq karta¹, bħala rata għal kull metru kwadru ta' xogħol.

L-attur jippremetti li wara li avviċina lid-direttur tas-soċjetà konvenuta b'dan, inbidlet is-serratura tal-bieb ta' barra tal-fond, b'tali mod li hu ma setax jaċċedi għal-lant tax-xogħol u lanqas ma seta' jiġbor it-tagħmir li kien qiegħed jaħdem bih. Dwar dan m'hemmx qbil mis-soċjetà konvenuta, li min-naħa tagħha eċċepiet li kien l-attur li abbanduna x-xogħol, u mhux li l-appalt ġie tterminat min-naħa tas-soċjetà konvenuta, jew li b'xi mod hija impediet lill-attur milli jaċċedi għas-sit. Inoltre is-soċjetà konvenuta eċċepiet ukoll li l-attur kiser il-kuntratt ta' appalt li kellu magħha minħabba dewmien da parti tiegħu biex ilesti x-xogħol, u allegat ukoll li x-xogħol tal-attur ma sarx skont is-sengħa u l-arti, u li kellha tingagġa ħaddiema oħra sabiex setgħet tirranga d-difetti fix-xogħol li ħalla l-attur u biex setgħet tlesti x-xogħol meħtieġ fuq il-proprjetà.

Bejn il-partijiet jidher li hemm tliet kwistjonijiet li huma kollha konnessi ma' xulxin, l-ewwel waħda hija dwar il-ħlas dovut mis-soċjetà konvenuta lill-attur,

¹ A fol. 125.

u l-modalità li biha l-partijiet ftiehmux dwar tali ħlasijiet, jekk ftiehmux li l-ħlas ikun *lump sum payment* għax-xogħol kollu rikjest, kif jallega l-attur, jew inkella jekk il-ftehim kienx għal ħlas ta' rata fissa għal kull metru kwadru ta' xogħol, kif tallega s-soċjetà konvenuta. Din hija l-kontenzjoni ewlenija fil-kawża odjerna li tat lok għad-diżgwid li hemm bejn il-partijiet, minħabba li l-attur qiegħed jippretendi l-ħlas ta' somma flus ferm oġġla minn dik li jidher li hija disposta li tħallas il-konvenuta, li mhijiex taqbel li hija ftiehmet fuq il-ħlas ta' ħmistax-il elf Euro għax-xogħol li kien meħtieġ li jsir fuq is-sit mill-attur, iżda tgħid li l-ftehim kien fuq ħmistax-il Euro għal kull metru kwadru ta' xogħol. Kwistjoni oħra li nqalgħet bejn il-partijiet, hija dwar jekk l-attur twaqqafx milli jkompli b'xogħlu, jew kienx hu li abbanduna l-lant tax-xogħol kif tallega is-soċjetà konvenuta, u konsegwenza ta' dan hija sofriet danni minħabba d-dewmien. Finalment, irid jiġi stabbilit ukoll jekk ix-xogħol li għamel l-attur, sarx skont is-sengħa u l-arti jew inkella hux minnu li, kif tallega is-soċjetà konvenuta, ix-xogħol kien fih difetti tant li kellhom jiġu ingaġġati haddiema oħrajn biex jirrettifikaw dak li kien sar mill-attur.

Provi u riżultanzi

Il-Qorti semgħet id-diversi xhieda li tressqu mill-partijiet fis-seduti li nżammu, filwaqt li wħud mix-xhieda għażlu li jixhdu bil-mezz tal-*affidavit*. Fl-udjenza tal-14 t'Ottubru, 2015, xehdet il-**Perit Nadine Debono**², li kkonfermat li l-klijent tagħha huwa Gaetano Laudani, ir-rappreżentant tas-soċjetà konvenuta, u li l-ewwel darba li hi ltaqgħet mal-attur kien dakinhar li nqala' diżgwid bejn il-

² A fol. 25 sa 31.

partijiet dwar il-modalità tal-ħlas għax-xogħol li kien sar. Hi spjegat li kien hemm karta biċ-ċifra ta' sbatax-il elf Euro u ftit aktar li kienet ingassata, u fuqha kien hemm miktub ċ-ċifra ta' ħmistax, li l-attur kien qiegħed jinterpreta bħala prezz pattwit bejn il-partijiet ta' ħmistax-il elf Euro għax-xogħol kollu li kien meħtieġ fuq is-sit, filwaqt li s-soċjetà konvenuta kienet qed isostni li l-prezz maqbul mal-attur kien fl-ammont ta' ħmistax-il Euro għal kull metru kwadru ta' xogħol. Il-perit Debono kkonfermat li hi daħlet fil-post inkwistjoni wara li x-xogħol fih kien tlesta, u minn dak li setgħet tara, ix-xogħol ta' tikħil li kien hemm, kien tajjeb. Madanakollu, mistoqsija in kontroezami, il-perit Debono wiegħbet li hi marret fuq is-sit biss biex tiċċertifika li x-xogħol li sar kien tajjeb sabiex seta' joħroġ il-*compliance certificate* tal-MEPA, u għalhekk ma kinitx f'qagħda li tikkonferma li x-xogħol li sar mill-attur kien tajjeb, għaliex ix-xogħol hi ratu lest, wara li daħlu ħaddiema oħra jaħdmu fil-post. Il-perit Debono ma kinitx taf twieġeb jekk l-attur telaqx minn fuq il-lant tax-xogħol minn jeddu, jew inkella twaqqafx milli jidħol fuq is-sit mill-konvenuta.

Xhud ieħor prodott mill-attur, kien **Robert Gatt**³, li kien il-persuna li laqqa' lill-partijiet ma' xulxin. Ix-xhud ikkonferma li għalkemm hu ma kienx involut fin-negozjati li saru bejn il-partijiet, u lanqas ma kien preżenti meta dawn ftiehm fuq il-prezz u fuq il-modalità tal-ħlas, kull meta kien jinqala' xi diżgwid bejn il-partijiet hu kien jintervjeni bejniethom. Qal li kien hemm drabi meta Laudani kien jitolbu jiġbed l-attenzjoni tal-attur biex jirraġa xi affarijiet li jkunu diġà saru, u l-attur kien jagħmilhom, iżda darba fost l-oħrajn l-attur ġibidlu l-attenzjoni li hu ma setax jibqa' għaddej bix-xogħol fuq is-sit jekk is-Sur Laudani ma jħallsux.

³ A fol. 32 sa 36.

“L-ammont li kien staqsieni għalih tgħidlix x’kien u s-Sur Laudani qalli ma nistax nitfa’ dak il-pagament għax ħa nkun kważi kkovertajt is-somma kollha u jien avviċinajt lis-Sur Fenech u għidtlu hekk u hekk hu u qalli “le ma jistax ikun, hemm żball x’imkien u s-somma hija ferm akbar minn hekk” u bdiet il-kwistjoni minn hemmhekk. ... Is-Sur Laudani urihieli l-kopja tal-*quotation*. Mingħand is-Sur Fenech qatt ma rajt kopja, però meta jien avviċinajt lis-Sur Fenech u għidtlu “isma’ fil-*quotation* hawn hekk, hekk u hekk, hawn dan in-numru ngassat, din iċ-ċifra”, eċċ ... Kien hemm ċifra ta’ 17, u tliet numri imbagħad kien hemm ċifra ta’ 15 u żewġ numri.”

Ix-xhud ikkonferma li hekk kif inqala’ dan id-diżgwid bejn il-partijiet, hu ddeċieda li ma jintervjenix aktar bejniethom. Ix-xhud Robert Gatt qal li lilu s-Sur Laudani qatt ma qallu li ma jridx iħallas l-ammont dovut minnu, iżda biss li l-ammont dovut ma kienx dak pretiż mill-attur. Madanakollu, hu pprova jagħti l-interpretazzjoni tiegħu għal dak li ftiehm bejniethom il-partijiet:

“Jekk taqraha l-*quotation* m’hemm imkien indikat jekk hux ħaġa jew oħra imma 15,00, jien għalija hi fifteen euro għax meta nqala’ l-argument dak li ppruvajt ngħidilhom, ‘isma’ 15,00 tagħmel sens li hija per square metre’.”

Ix-xhud ikkonferma li l-attur kien avvanza fix-xogħol u kien wasal fil-livell tat-tielet sular, u li kien għalhekk li nqala’ d-diżgwid bejn il-partijiet f’dak il-mument, minħabba li l-attur xtaq jibda jirkupra xi ħaġa tal-flus li kien ħareġ għax-xiri tal-materjal u għax-xogħol li kien qed jagħmel.

L-attur **Raymond Fenech**⁴ għażel li jixhed bil-mezz tal-*affidavit* fejn qal li kien fis-sajf tal-2014, meta ntalab jaċċedi fil-*guesthouse* bin-numru 41, Triq San Pawl, Valletta, biex jagħti stima tax-xogħol ta’ kisi ta’ ġibs li ntalab jagħmel. L-

⁴ A fol. 45.

attur jgħid li mad-daqqa t'għajn seta' jikkonferma li x-xogħol kien jirrikjedi ħafna kisi mhux tas-soltu u xogħol bħal *hacking* u dan sabiex ix-xogħol isir sewwa, minħabba li l-ħitan kienu jidhru mibrumin. Dwar il-mod kif ftiehm u l-prezz bejniethom il-partijiet, l-attur qal illi:

“Jien kont ħdimtlu stima fis-somma ta' sbatax-il elf, mitejn u sebgħa u tletin Euro (€17,237) apparti l-VAT. Tlabt lil marti tiktiblu l-istima, kif għamlet, u ftit jiem wara mort iltqajt miegħu u tajthielu. Huwa qalli biex intih *'discount'* propju hekk bl-Ingliż, u ftehemna li nagħmluha ħmistax-il elf Euro għad-dritt, apparti l-VAT. Tkellimna ċar li kont qed ngħidlu *'fifteen thousand Euros'*.”

Fix-xhieda tiegħu l-attur spjega li sa mill-bidu nett tar-relazzjoni tiegħu mal-konvenuta hu kellu problemi biex jithallas, tant li biex beda x-xogħol talab ħlas akkont fl-ammont ta' elf u mitejn Euro (€1200), iżda Laudani tah biss sitt mitt Euro (€600). L-attur qal li kien hemm perijodu li fih il-ħaddiema kollha li kienu qegħdin jaħdmu fuq is-sit twaqqfu mill-Awtorità għas-Saħħa u Sigurtà, iżda meta ġara dan, hu kien diġà mexa sew fix-xogħol. Hu żied jgħid li ftit ġimgħat wara ġie mgħarraf li seta' jkompli bix-xogħol, u kien hawnhekk li ntalab ipogġi xi sollijiet u jagħmel xi xogħol li oriġinarjament ma kienx maħsub. Raymond Fenech qal li kellu problema biex jaċċedi għal-livell tal-*penthouse* minħabba li kien hemm tibdil fl-ippjantar tas-sistema tad-dawl u l-ilma, u kien għalhekk li hu waqa' lura fix-xogħol minn kif oriġinarjament maħsub. Fix-xhieda tiegħu l-attur jiżvela li kwistjonijiet ma' Laudani minħabba l-flus kienu hemm prattikament mill-bidu tar-relazzjoni tiegħu magħhom.

“L-aħħar pagament li ħadt mingħand it-Taljan kont tlabtu Eur 2,000 u tani Eur 1,000 biss. Dak in-nhar kien ġab skuża li ma kellux flus. Jien komplejt bix-xogħol avolja dan in-nuqqas ta' ħlas ma kienx qed jogħgobni. Jien kont qed nuża ħafna materjal u pagi. Beda jgħid li kien hemm problema biex jibagħtulu flus mill-Italja. Però dejjem żgurani li se jhallasni. Meta erġajt tlabt il-flus ġab skuża ġdida. Beda jidhaq u qalli

x'għarukaża l-Bank of Valletta ma kinux għamlulu *cheque book*. Meta wara ftit ergajt fakkartu fil-flus, qalli biex immur għaċ-ċekk wara nofsinhar il-*guesthouse* stess. Jien mort u hu ma ġiex. L-għada ergajt għidtlu biex itihomli fejn qalli li se jgħibhom aktar tard. Reġa' ma ġiex. Jien mort id-dar u filgħaxija ċempel Robert Gatt u qalli li t-Taljan kien qallu li ftit kien għad fadallu jtini. Hemmhekk jien ixxukkajjt ruħi għax ma bsartx li ser jagħmilli hekk, filli jwegħdni u filli jiċhad. Dik mhux irġulija. Lanqas haqq il-materjal u l-ispejjeż ma kien għadu tani u dan meta kien jaf li sa dak in-nhar kien tani biss Eur 3,600 minn Eur 15,000 apparti l-VAT u jien kont diġà tlajt sar-raba' sular fejn hemm il-*penthouse*. Fit-telefonata Robert Gatt qalli biex ma ninkwetax għax lilu kien iħallsu. L-argument kien fuq il-prezz. Qalli li Gaetano beda jgħid li l-karta turi xogħol li ser jithallsu bil-metru kwadru. Għidtlu jien kont ftehemt somma mhux bil-metru. Robert beda jgħidli li Eur 17,000 huma *misunderstanding* għax bit-Taljan jifhmuha differenti. Però jien l-istima ma kontx tajthielu f'idu u tlaqt 'l hemm. Jien kont anke ddiskutejtha miegħu u anke kien talabni naqtagħha 15,000 Eur għad-dritt. Robert imbagħad kien baġtli email fil-15 ta' Novembru b'email li kien baġhatlu t-Taljan. L-argument kien fuq il-prezz u mhux fuq ix-xogħol għax ix-xogħol tajjeb kien. Niċhad bil-qawwa kollha dak li qal it-Taljan fir-risposta tiegħu li kien hemm xogħol hażin jew xogħol li mhux fil-ħin."

L-attur xehed illi li kieku l-prezz miftiehem mas-soċjetà konvenuta kien bil-metru kwadru, hu ma kienx ikollu għalfejn jaċċedi fuq is-sit biex jara x'hemm, u l-istima seta' jtiha mill-ewwel, mingħajr il-ħtieġa li jmur fuq il-post. Hu kkonkluda l-*affidavit* tiegħu billi qal li wara li nqala' dan id-diżgwid mal-konvenuti fuq il-prezz miftiehem, hu pprova jaċċedi fuq is-sit biex ikun jista' jkompli bix-xogħol tiegħu, iżda ma setax jiftaħ biċ-ċavetta li kienet ingħatat lilu mill-konvenut stess, u kien f'dan il-waqt li induna li hu kien qiegħed jinqala' 'l barra mis-sit. L-attur xehed li ftit granet wara hu reġa' kien għaddej mill-inħawi u sab il-bieb ta' barra tal-*guesthouse* miftuħ, u ddecieda li jidħol ġewwa sabiex jara x'isib, u hemmhekk induna li kien hemm xi haddiema Taljani qed jagħmlu x-xogħol bl-għodda tiegħu.

Fix-xhieda tiegħu, l-attur allega li l-istess soċjetà konvenuta kellha numru ta' ħaddiema li kienu kredituri tagħha u li kienu ilhom biex jithallsu. Hu qal li mhux minnu lanqas li hu kien obbliga ruħu li jlesti x-xogħol neċessarju fi żmien xahar:

“Ngħid ukoll li mhux minnu li aħna konna ftehmna li x-xogħol irid isir fi żmien xahar. Biss biss, fiż-żmien li kont qed naħdem, kien hemm ħaddiema oħra jagħmlu xogħol li bilfors kellu jsir qabel il-kisi tiegħi, fosthom l-alterazzjonijiet fil-bini u d-dawl u ilma. Jien qatt ma stajt niftiehem li nlesti fi żmien xahar meta kont naf li xogħoli kien jiddependi fuq kemm jgħagġel ħaddieħor. Barra minn hekk, mhux l-ewwel darba li t-Taljan kien ibiddel il-pjanijiet tiegħu u flok ħaġa li tkun lesta, jgħid li jrid oħra. Hekk għamel lili, hekk għamel lil Robert Gatt li ħadem id-dawl u ilma u hekk għamel ukoll lil Karmnu l-bennej. Din taż-żmien hija invenzjoni oħra biex jipprova jevita l-ħlas. Jien xogħli kien puntwali, immedjat u kollu ta' kwalità tajba.”

Christine Fenech⁵, mart l-attur, ukoll xehdet bil-mezz tal-*affidavit*, u fix-xhieda tagħha kkonfermat li l-istess tax-xogħol li jagħmel żewġha, tiktibhom hi. Hi kkonfermat li l-ammont globali mitlub mill-attur għax-xogħol li kien meħtieġ li jsir fuq il-*guesthouse* kien jammonta għal sbatax-il elf, mitejn u sebgħa u tletin Euro (€17,237), u li dan l-ammont gie ridott għal ħmistax-il elf Euro (€15,000) wara li t-Taljan talab skont. Ix-xhud tgħid:

“Jien kont ergajt mort nagħmel nota fuq l-istima li kont għamilt jien stess biex it-total jiġi juri dak li ftehm, u cioè Eur 15,000 apparti l-VAT. Naf li t-Taljan kien jagħti ħafna terturi biex iħallas il-pagamenti li kien jitolbu Raymond u kull darba kien joħroġ bi skuża differenti. Kif kien għoddu lest minn xogħlu Raymond, wara li kien qala' fwiedu jaħdem f'din il-*guesthouse*, Laudani ħareġ bi skuża li ma jridx iħallas għax dik l-istima għalih kienet tfisser li flok sbatax-il elf mitejn u sebgħa u tletin Euro (€17,237) il-ħlas kellu jkun Eur 15 kull metru kwadru. Din kienet gidba ħoxna u skuża tat-tfal. Hadd minna ma stenna li dan jagħmlilna hekk. Wara ftit taż-żmien Raymond

⁵ A fol. 56.

gie nfurmani li ma setax jidhol jaħdem aktar fil-post peress li t-Taljan kien biddel iċ-
ċavetta u fil-fatt kien anki għalaqlu xi għodda ġewwa.”

Iben l-attur, **Moses Fenech**⁶, ukoll xehed permezz ta’ *affidavit*. Hu kkonferma li kien mar fuq is-sit flimkien ma’ missieru, u fuq il-post kien hemm Gaetano Laudani mal-perit Nadine Debono, li skont ix-xhud bdiet titkellem mat-Taljan u tgħidlu li l-istima ma kinitx tindika dak li kien qiegħed jgħid hu. Fix-xhieda tiegħu, iben l-attur qal li l-perit Nadine Debono spjegat lil Laudani li l-ftehim jidher li kien għal prezz globali ta’ ħmistax-il elf Euro (€15,000), iżda dawn baqgħu jsostnu li huma kellhom raġun u li l-ftehim sar bil-metru kwadru. Skont ix-xhud, missieru (l-attur) beda jallega li din kienet kollha qlajja ta’ Laudani biex jevitaw li jħallsu, u li missieru beda jsostni ma’ Laudani li l-prezz miftiehem ma kienx biss dak li tniżżel fuq il-karta, iżda kien hemm ftehim verbali fuq it-total dovut:

“Il-perita Nadine Debono qalet lit-Taljan, u dan għal darba darbtejn, li l-*comma* wara l-figura 17, tindika eluf u mhux kif kien qiegħed jgħid hu bħala sbatax-il Euro biss. Qaltlu wkoll li mkien ma hemm miktub li l-ħlas kien miftiehem kull metru kwadru.”

Persuna oħra li xehed bil-mezz tal-*affidavit* kien **Carmel Cilia**⁷, il-bennej tal-proġett, li min-naħa tiegħu kkonferma li s-Sur Laudani kien idum biex iħallsu, u li ġieli kellu diżgwid miegħu minħabba f’hekk. Ix-xhud allega li minkejja li hu kien ftiehem ma’ Laudani għal rata ta’ ħlas bil-ġurnata, meta Laudani ġie biex jibda jħallsu dak dovut minnu, kien qal lil Cilia li l-ammonti pretiżi minnu kien qed jarahom ħafna, u konsegwenza t’hekk Cilia ftiehem fuq il-ħlas ta’ elfejn Euro (€2000) fil-ġimgħa, liema flus però qatt ma tħallsu lilu minn Laudani.

⁶ A fol. 58.

⁷ A fol. 59.

Ix-xhud qal li bħala persuna li jaħdem fil-bini, ix-xogħol ta' Raymond Fenech iqis li hu tajjeb ħafna, u li xogħlu jigi qisu 'irħam'. Hu kkonferma li l-*guesthouse* hi binja antika ħafna u li kellha l-problemi tagħha, bħal ħitan li mhumieq invellati, u li Raymond Fenech kellu jħaxxen ħafna x-xogħol tal-kisi biex ineħħi d-difetti fil-ħitan. Hu qal li qatt ma sema' lil Laudani jmaqdar jew jikkritika x-xogħol li kien għamel Raymond Fenech, iżda seta' jikkonferma li Laudani spiss kienu jibdlu l-istruzzjonijiet li jkunu taw lill-ħaddiema tagħhom, u dan kien ifisser telf ta' ħin għall-ħaddiema li xi drabi kien ikollhom jirrepetu l-istess biċċa xogħol diversi drabi. Carmel Cilia allega li l-konvenuti kellhom diversi problemi ma' diversi mill-ħaddiema li kellhom fuq il-proġett, u biddlu ħafna minnhom, fosthom lill-perit, u lil xi bennejja.

Fl-udjenza tat-28 ta' April, 2016 xehed **Sebastiano Nello Laudani**⁸, missier Gaetano Laudani, id-direttur ewlieni tas-soċjetà konvenuta, li kkonferma li s-soċjetà konvenuta tappartjeni lit-tifel tiegħu, u li din qabbdet lill-attur biex jagħmel xogħol ta' kisi bil-ġibs fuq fond akkwistat minnha. Hu qal li l-ftehim bejn il-partijiet sar fuq biċċa karta, u inizjalment il-ftehim sar fuq prezz li kien ta' sbatax-il Euro u tliet ċifri oħra li ma ftakarx x'kienu. Madanakollu hu sostna li l-ftehim bejn il-partijiet kien għal ħlas bil-metru kwadru, "*noi parliamo di metro quadro anche perche tu non puoi sapere il lavoro quanto è.*" Hu qal li finalment il-partijiet ftiehm fuq ir-rata ta' ħmistax-il Euro (€15) għal kull metru kwadru ta' xogħol ta' kisi li kien ser jagħmel l-attur. Is-Sur Laudani xehed li hu ppretenda li hekk kif jitlesta l-ewwel sular ta' xogħol, kien ser jittieħed kejl mill-attur tax-xogħol li għamel, u tinħadem somma ta' kemm hu l-ammont ta' flus dovut mis-soċjetà konvenuta għax-xogħol li kien sar, u li hu

⁸ A fol. 65 sa 73.

qatt ma ftiehem fuq xi *lump sum payment* mal-attur. Ix-xhud allega li anki s-somma ta' ħmistax-il Euro (€15) għal kull metru kwadru ta' xogħol kienet tissupera l-prezz tas-suq, u li fl-Italja xogħol simili jsir bir-rata ta' tmien Euro (€8) għal kull metru kwadru. Sebastiano Nello Laudani spjega kif ma setax jifhem l-argument tal-attur li hu ta stima għax-xogħol kollu li kien mistenni li jagħmel fuq is-sit, meta dakinhar li aċċeda għas-sit ma kienx hemm is-sulari kollha mibnija, u l-livell tal-*penthouse* kien għadu mhux lest, u għalhekk ċertament ma kienx f'qagħda li jgħid la kemm ser ikollu bżonn materjal u lanqas kemm ser jieħu ħin u xogħol biex ilesti.

Ix-xhud allega li x-xogħol li għamel l-attur ma kienx komplut, u li anki fis-sulari li laħaq ħadem fuqhom, ħalla biċċiet 'l hemm u 'l hawn li ma kinux kompluti, filwaqt li qal li skont hu, l-ebda wieħed mil-livelli li ħadem fuqhom l-attur ma kienu kompluti:

“Sembra che lo faceva apposta praticamente perchè un lavoro si inizia e si finisce. Io che devo fare questa stanza la completo e passo ad un'altra. Lui invece ha fatto un pezzo di intonaco di qua, uno la, uno la. Nella zona dove c'era più tempo da perdere nelle porte no. Se dovrebbe fare un'angolo questo non lo faceva perchè perdeva tempo. Si faceva la zona più, quindi faceva capire alle persone che erano la, che non erano adatte a fare quel lavoro.”

Ix-xhud allega, diversi drabi fix-xhieda tiegħu, li l-prezz li ntab ilħallas mill-attur kien ferm oġħla saħanistra mill-oġħla prezzijiet stabbiliti fis-suq għall-istess tip ta' xogħol, u li kieku l-attur kien korrett fl-asserzjoni tiegħu li l-prezz miftiehem bejn il-partijiet kien ta' aktar minn sbatax-il elf Euro, dan kien ifisser medja ta' erbgħin Euro (€40) għal kull metru kwadru ta' xogħol ta' kisi bil-ġibs, li l-attur jiddeskrivi bħala prezz inaċċettabbli għal dan ix-xogħol. Hu spjega li

fis-sistema Taljana, il-mod kif ġie redatt il-prezz mill-attur jindika sbatax-il Euro u mhux sbatax-il elf Euro:

“Perché in Italia se io devo scrivere mille euro scrivo mille virgola zero zero in Europa si scrive così. Io non lo so qua come. Per me questa cifra è scritta diciassette euro virgola due cento trenta sette che poi lui stesso ha scritto quindici virgola zero zero. Questi sono le cifre che in Europa si usano così.

Sebastiano Nello Laudani spjega li hu imdorri jaħdem f'sistema fejn persuna l-ewwel tlesti x-xogħol fuq livell wieħed, u sussegwentement jittieħed kejl tax-xogħol li jkun sar u jinħadem il-prezz tax-xogħol b'rata bbażata fuq kull metru kwadru ta' xogħol. Hu stqarr li hu kien dispost li jhallas lill-attur għax-xogħol li sar minnu. Laudani ddeskriva d-difetti li hu jallega li hemm fil-ħitan tal-proprjetà u li ma sarux sew mill-attur, u sostna li f'Malta l-ħaddiema kollha f'dan il-qasam jithallsu bil-metru kwadru. Hu ċaħad li kienet inbidlet is-serratura tal-bieb tal-fond, u qal li l-bieb ta' barra kien jinfetaħ u kien jithalla miftuħ mill-persuna li kienet tasal fuq is-sit l-ewwel.

Id-direttur tas-soċjetà konvenuta **Gaetano Laudani**⁹ xehed fl-udjenza tal-21 ta' Novembru, 2016 u beda billi allega li x-xogħol li għamel l-attur ma kienx komplut mija fil-mija fl-ebda sular. Hu qal li l-attur rari kien imur fuq is-sit hu personali, u li ħafna mix-xogħol kien sar minn żewġ ħaddiema Afrikani li l-attur ħa fuq is-sit. Ix-xhud ikkonferma li r-relazzjoni tiegħu mal-attur ma spiċċatx fuq nota tajba:

⁹ A fol. 77 sa 82.

“I lavori si stavono procedendo tanto che io ho continuato di fare gli acconti al Signore Fenech. Poi tutto di un tratto, non ho capito neanche il perchè, il Signore Fenech ha fermato il lavoro. Ha fermato i lavori perchè non dicendo che l'accordo non era di quindici euro al metro quadro.”

Hu qal li Fenech żarma minn fuq il-lant tax-xogħol wara li hu ġibidlu l-attenzjoni li kien hemm diversi nuqqasijiet fix-xogħol tiegħu, u li hu kien diġà ħallsu ammont ta' flus li jekwivalu għal nofs il-prezz totali tax-xogħol li sar. Gaetano Laudani allega li wara li kellu dan id-diżgwid mal-attur ma reġa' rah qatt aktar, u li minkejja li pprova jċempillu diversi drabi, Raymond Fenech baqa' qatt ma rrisponda t-*telephone*. Ix-xhud qal li mhux minnu li hu impedixxa lill-attur milli jaċċedi għas-sit, u ċaħad li hu xi darba ta' ċavetta lill-attur, għaliex il-post kien jinfetaħ mill-bennej (Carmelo) li kien ikun l-ewwel wieħed li jasal fil-post u kien iħalli l-bieb ta' barra miftuħ għall-ħaddiema li jaslu warajh. Laudani qal ukoll li hu kien ġabar l-għodda kollha tal-attur f'post wieħed u li ta' kuljum kien jipprova jċempel lill-attur sabiex jekk almenu kien iddeċieda li ma jkomplix jaħdem fuq is-sit, imur jiġbor ħwejġu minn hemm.

Meta ġie mistoqsi, ix-xhud wieġeb li hu kien qabbad lill-attur minħabba r-rakkomandazzjoni ta' Robert Gatt, u għaliex dak iż-żmien kien deherlu li l-prezz ta' ħmistax-il Euro (€15) għal kull metru kwadru kien prezz ġust. Qal li sussegwentement sab ħaddiem ieħor li qiegħed jagħmillu l-istess xogħol bir-rata ta' tmien Euro (€8) kull metru kwadru. Gaetano Laudani kkonferma li fiż-żmien meta kien talab lill-attur itih stima tal-prezz tax-xogħol, dan ma setax jikkwota prezz għax-xogħol kollu li kien meħtieġ isir, minħabba li r-raba' sular (il-*penthouse*), kienet għadha mhix mibnija, u għaldaqstant l-attur ma setax jagħmel il-kalkolu meħtieġ tal-kejl tal-area li ried jaħdem fuqha.

Mistoqsi in kontroezami, ix-xhud wieġeb li hu kien ikun preżenti fuq il-lant tax-xogħol kuljum u li ma jistax ikun li jkun hemm terzi li jallegaw li s-serratura tal-post kienet inbidlet, għaliex dan ma kienx minnu. Muri d-dokument *a fol. 39 u fol. 57* tal-proċess (*il-quotation*), ix-xhud wieġeb li jirrikonoxxi li fuq il-karta murija lilu ma kienx hemm indikazzjoni li l-prezz kien qiegħed jiġi ffissat għal kull metru kwadru.

Il-kontroezami ta' Raymond Fenech sar fil-25 ta' Jannar, 2017¹⁰ li kkonferma li l-ewwel darba li mar fuq is-sit, kien ha xi kejl u ftiehem ma' Sebastiano Nello Laudani sabiex jerġgħu jiltaqgħu l-għada sabiex jikkellmu dwar l-istima tax-xogħol. Hu kkonferma li meta mar fuq is-sit, ma kienx dar il-livelli kollha tal-*guesthouse*, iżda minkejja dan, xorta waħda seta' jagħti stima korretta għax-xogħol li kien meħtieġ fuq is-sit. Mistoqsi in kontroezami kif seta' jagħti stima tal-valur tax-xogħol meta l-binja kienet għadha lanqas hi lesta kollha, kif ukoll meta lanqas biss aċċeda għall-imkejjen kollha li kienu jirrikjedu xogħol fil-binja, l-attur wieġeb li hu ilu mdorri f'dan ix-xogħol, u li dan ix-xogħol hu ma jagħmlux bil-metri kwadri, iżda jagħmel kalkolu fuq bejn wieħed u ieħor kemm ser ikollu bżonn materjal u kemm se jinkorri spejjeż. Fi kliemu:

"Ma bdejt x il-bieraħ jien hux. ... Barra li ridt nagħmel dak ix-xogħol kollu, niksi, nħaxxen u hekk, ridt noborxu kollu, inbaqqnu kollu, allura ridt li nsaffih ingibu ġebbla għax xogħol bħal dak antik hekk jitlob min-nies tas-sengħa allura b'hekk ma kellix għalfejn."

Muri *fol. 39* tal-proċess, l-attur ikkonferma li l-istima oriġinali li hu kien ta lil Laudani kienet teċċedi s-sbatax-il elf Euro u li hu kien ta skont fuq l-istima

¹⁰ A *fol. 84* sa *103*.

originali, biex b'hekk il-partijiet ftiehm fuq total ta' ħmistax-il elf Euro (€15,000) għax-xogħol li kien meħtieġ isir. Madanakollu l-attur qal li ma kienx hu li kkoreġa l-prezz fuq il-karta fejn tniżżlet l-istima tal-partijiet. Raymond Fenech baqa' jsostni, tul ix-xhieda tiegħu, li hu ma jaħdimx bil-metru kwadru iżda meta jkollu xogħol bħal dak inkwistjoni, li jkun jidher li se jeħodlu ħafna ħin u li jkun jirrikjedi ħafna paċenzja, jaħdmu b'*lump sum* bħala stima. Ix-xhud ikkonferma li minkejja li waqt it-tieni laqgħa li kellu ma' Sebastiano Nello Laudani, hu kien offra skont fil-prezz, sa dak il-ħin kien għadu ma jafx li ħa x-xogħol hu, u kien biss ftit tal-gimghat wara li hu gie infurmat minn Robert Gatt li seta' jibda x-xogħol fuq is-sit. Il-Qorti staqsiet lill-attur x'kienet ir-raġuni li nħarġet stima waħda għall-erba' sulari, meta r-raba' sular, li kien għadu kemm gie kostruwit, aktarx li kien jirrikjedi inqas xogħol mis-sulari l-oħra, u l-attur wieġeb li xorta waħda kien hemm ċertu xogħol li ried isir minħabba li kien gie ingaġġat biex jagħmel xogħol fuq il-kmamar tal-banju wkoll. Hu qal li l-istima li ta għax-xogħol kollu rikjest kienet giet aċċettata. Ix-xhud ikkonferma li x-xogħol li beda ma lestiehx hu, għaliex itteħidlu l-aċċess għas-sit meta nbidlet iċ-ċavetta. Hu kkonferma wkoll li f'kull sular kien hemm xogħol li ma kienx komplut, u li fix-xogħol kellu xi ħaddiema mill-Afrika li kienu jgħinuh. Barra minn hekk kien hemm istanzi fejn Laudani kienu talbuh jibdel xi xogħol li kien diġà sar, bħal meta biddlu t-twieqi u kien hemm bżonn li ċertu xogħol isir mill-ġdid. Hu kkonferma li hu fis-sit dejjem biċ-ċavetta tiegħu daħal, u li meta induna li s-serratura kienet giet mibdula, kien għamel tentattiv biex ikellem lil Laudani, iżda dan ma kienx irrispondieh.

Fil-15 ta' Marzu, 2017 ittellgħet tixhed Christine Fenech, mart l-attur, sabiex isirilha l-kontroeżami.¹¹ Hi kkonfermat li kienet ilha snin tassisti lil żewġha billi toħroġlu l-istimi għax-xogħlijiet li jkun ser jagħmel, u hi taħdem billi tirreġistra ċ-ċifri fuq ktieb bil-*carbon copy*, sabiex il-*quotation* oriġinali tingħata lill-klijent, filwaqt li l-attur ikollu l-kopja ta' dak li jkun miftiehem. Dwar dak li ġie miftiehem mas-soċjetà konvenuta, ix-xhud wiegħbet hekk:

“Jien ġie r-raġel id-dar, kien iltaqa' ma' Laudani u kien qalli 'ftiehemna u tajtu *discount* ta' two thousand, two three seven', qalli 'fifteen thousand għad-dritt.' Jien fuq l-oriġinali tiegħi, il-*green copy*, qtajtha u għamiltha kemm suppost, kemm ftehm.

Hi kkonfermat li l-kopja oriġinali tal-*quotation* ma kinitx fil-pussess tagħha, minħabba li din kienet miżmuma minn Laudani. Mistoqsija dwar jekk hemmx istanzi fejn il-*quotation* tingħata għal kull metru kwadru ta' xogħol, ix-xhud wiegħbet li hi ma tidholx f'dawk il-każijiet, għaliex biex l-istima tingħata bil-metru kwadru, x'aktarx li x-xogħol ikun irid isir fuq blokka li tkun għadha kif inbniet, u normalment ikun hemm il-perit involut. Ix-xhud fil-fatt ma setgħetx tiftakar li hi qatt tat *quotation* bil-metru kwadru. Christine Fenech, ikkonfermat li jum fost l-oħrajn, ir-raġel tagħha mar fuq is-sit biex jaħdem u sab li s-serratura tal-bieb ġiet mibdula, u la seta' jkompli bix-xogħol u lanqas seta' jiġbor l-għodda u l-materjal li kellu fuq il-post. Hi kkonfermat li dan kien il-mod kif intemmet ir-relazzjoni bejn l-attur żewġha u s-soċjetà konvenuta.

Il s-soċjetà konvenuta tellgħet lix-xhud **Robert Gatt**¹², il-persuna li għaddiet id-dawl u l-ilma kollu fil-*guesthouse* inkwistjoni, sabiex isirli l-kontroeżami, u dan

¹¹ A fol. 108 sa 120.

¹² A fol. 126 sa 134.

ikkonferma li d-diżgwid bejn il-partijiet inqala' meta l-attur kien talbu jintermedja bejniethom biex jiġbor il-flus dovuti lilu, u Laudani min-naħa tiegħu beda jallega li kien diġà ta lill-attur ammont ta' flus sostanzjali, tant li kien qarreb sew it-total dovut minnu lill-attur. Kien hawnhekk li Fenech intebaħ li bejnu u Laudani kien hemm diżgwid u li l-affarijiet ma kinux ġew miftiehma sew bejn il-partijiet. Fi kliem ix-xhud:

“Kif tista' tara fuq din il-karta oriġinarjament kien hemm 17,237. Issa skont kif beda jispjega s-Sur Laudani, għat-Taljani 17,237 dik tfisser 17 euro, 23 cents, 7 mill imbagħad giet *discounted* għal 15,00 ... Issa meta jien spjegajt lis-Sur Fenech b'dak li qed jispjegali s-Sur Laudani qalli, “le, jiena 17,237 għalija huma sbatax-il elf, mitejn u sebgħa u tletin Euro” li għalih jinkludu x-xogħol kollu totali li sar fil-binja. X'hin staqsejt lis-Sur Fenech “isma' hemmhekk 15,00”, qalli “dik mhux jien għamiltha”. ... Meta spjegajt lil Laudani lura hu qalli, “isma' jekk tagħmel is-somma kif qed jgħid hu u li kieku nagħmlu s-somom kollha ta' dawk l-eluf kollha u niddividuom b'kemm hemm metraġġi, is-somma tant hi sparata u esagerata li ma kinitx tagħmel sens li ngħidlu iva”, u hu qalli “diġà bil-prezz ta' fifteen Euro metru kwadru qiegħed over dak li hu normali” u qalli “jien aċċettajt għax għidtli li jaħdem tajjeb u taf li nafda ħafna fuqek u mexxejt”.

Mistoqsi jispeċifika jekk Fenech qabadx u waqaf mix-xogħol, jew inkella ġiex impedut milli jaċċedi għas-sit mill-konvenuti, ix-xhud wieġeb li sa fejn jaf hu, kien Fenech li waqaf milli jmur ikompli bix-xogħol u li lilu s-Sur Laudani kemm-il darba qallu biex jikkuntattja lill-attur ħalli dan imur jiġbor ħwejġu u jithallas tax-xogħol li kien għamel. Ix-xhud ikkonferma li fil-fatt ix-xogħol li nbeda mill-attur kellu jitlesta minn ħaddiema Taljani li ingaġġat is-soċjetà konvenuta. Ix-xhud Robert Gatt ikkonferma li sa fejn jaf hu, iċ-ċwieviet tal-post ma nbiddlu qatt, u li kemm hu kif ukoll il-ħaddiema l-oħra, kienu jidhlu fuq is-sit biċ-ċavetta tagħhom.

F'din l-istess udjenza sar il-kontroezami ta' **Moses Fenech**¹³, iben l-attur li ntalab iwieġeb domandi dwar il-laqgħa li missieru kellu ma' missier Laudani u mal-perit Debono, u li hu attenda għaliha flimkien ma' missieru. Moses Fenech ikkonferma li waqt il-laqgħa, Laudani bdew isostnu li l-ħlas dovut minnhom jammonta għal ħmistax-il Euro (€15) kull metru kwadru, filwaqt li missieru baqa' jsostni li l-ammont dovut lilu hu ta' ħmistax-il elf (€15,000) Euro.

Sebastiano Nello Laudani, reġa' ttella' jixhed fl-udjenza tas-17 ta' Mejju, 2018¹⁴, u dan ikkonferma li d-dokument jew aħjar il-karta bil-*quotation* originali ingassata minn fuqha u minflokha bi skrizzjoni li tgħid €15,00, u li tinsab *a fol.* 125 tal-proċess, hi originali:

"Questo foglio di carta è stato fatto, è stato discusso per dieci minuti. Ci siamo visti il giorno prima, ho detto il lavoro che c'era bisogno di fare ... il lavoro doveva essere ancora addirittura realizzato per quanto riguarda due piani perche era difficile fare quattro piani. C'era solo un piano che poteva sommissionare. Siamo messi d'accordo, lui ha portato diciassette virgola due centro trenta sette. Dico "Ma questo prezzo che cosa vuol dire?". Dice, "No è un prezzo che io ho fatto al metro quadrato. Dico, "ma, non sappiamo noi come è il metro quadrato se ancora il lavoro si doveva fare" ... Allora, siamo rimasti d'accordo che per quindici euro al metro quadrato, lui ha cancellato diciassette virgola tre cento venti tre quindi ha scritto (quindici) virgola zero zero per il metro quadrato per il lavoro che doveva fare."

Sabiex isostni l-punt tiegħu, ix-xhud qal li kieku dak li qed jgħid l-attur għandu mill-verità, id-depożitu mitlub u aċċettat minnu kien ikun ferm oġġla mis-sitt mitt Euro (€600) li aċċetta mingħand is-soċjetà konvenuta. Hu komplja jixhed li hu jaħdem bħala 'perit' u li seta' jikkonstata li l-kwalità tax-xogħol li kien

¹³ A fol. 135 sa 138.

¹⁴ A fol. 142 sa 147.

qiegħed jagħmel l-attur ma kinitx waħda tajba, tant li x-xogħol ma kienx komplut sew fl-ebda sular li ħadem fuqu l-attur, u fil-fatt esebixxa numru ta' ritratti li skont hu, juru difetti jew nuqqasijiet fix-xogħol tal-attur. F'dan l-istadju ix-xhud ta elenku tad-diversi nuqqasijiet li tħallew fil-post mill-attur, b'riferiment għar-ritratti esebiti minnu. Ix-xhud qal li skont il-kalkoli li għamel hu, l-attur ikkompleta x-xogħol fuq tliet mitt metru kwadru ta' ħitan (300 m.k.), u li skont il-kalkoli tiegħu, u abbażi tal-ftehim li għandhom bejniethom il-partijiet, l-attur għandu jithallas total ta' erbat elef, sitt mija u ħames Euro (€4,605), u dan minħabba li f'partijiet minnu x-xogħol ma kienx komplut.

Mistoqsi jispeċifika jekk hux minnu li l-bennej Carmelo Cilia ma kienx tħallas ta' xogħlu, ix-xhud ippreżenta rċevuta li tindika li l-ħlas kien sar¹⁵, u li din l-allegazzjoni mhix veritiera. Għad-domandi tad-difensur tal-attur dwar jekk ir-ritratti li ġew ippreżentati fl-atti ta' din il-kawża, ittiegħdux fil-preżenza tal-attur jew le, ix-xhud wiegħeb li dawn ittiegħdu minnu wara li Fenech ma kienx għadu jmur fuq is-sit. Mistoqsi jekk hu jew ibnu qattx baġtu ittra lil Fenech fejn infurmawh li x-xogħol ma kienx sar skont is-sengħa u l-arti, ix-xhud wiegħeb li f'Malta Prattikament huma ma jafu lil hadd, u li fdaw ħafna lill-persuni li ġew rakkomandati lilhom.

Fi stadju pjuttost avanzat tal-proċeduri, is-soċjetà konvenuta ppreżentat l-*affidavit* tal-**perit Mariello Spiteri**¹⁶, li kkonferma li hu tqabbad biex irendi servizzi ta' perit lis-soċjetà konvenuta *tramite* l-kumpannija tiegħu EMDP Ltd. Hu kkonferma li f'Lulju tas-sena 2014, hu ġie avviċinat minn Laudani li staqsieh hekk ir-rata ta' ħmistax-il Euro (€15)-il metru kwadru kinitx waħda ġustifikata għal xogħol ta' kisi li kien meħtieġ li jsir fuq is-sit bin-numru 41, Saint Paul's

¹⁵ A fol. 162.

¹⁶ A fol. 209 sa 211.

Street, Valletta. Il-perit Spiteri kien informa lill-klijent tiegħu li r-rata medja għall-kisi hi ta' tmien Euro (€8) għal kull metru kwadru ta' xogħol, iżda tenut kont li l-ħajt inkwistjoni kellu bżonn jitqaxxar u diffikultajiet prattiċi oħra, hu kien informa lil Laudani li l-prezz mitlub kien ġustifikat. F'Ottubru 2014, hu kien żar is-sit fuq talba tal-klijent tiegħu, li infurmah li Raymod Fenech, il-persuna li kellha tlesti x-xogħol ta' kisi fuq is-sit, ma kienx qiegħed imur fuq is-sit tax-xogħol u kien ħalla lil Laudani 'lampa stampa'. Minn dak li seta' jikkonstata l-perit Spiteri, ix-xogħol li kien sar mill-attur ma kienx skont is-sengħa u l-arti, u fil-fatt hu kien informa lill-klijent tiegħu li f'partijiet minnu x-xogħol kellu jitranga. Minħabba li Laudani kien ippressat biż-żmien biex ilesti l-*boutique hotel*, kien hemm il-ħtieġa li jiġu ingaġġati ħaddiema oħrajn sabiex ilestu x-xogħol huma. Il-perit Spiteri kkonferma li l-klijent tiegħu, Sebastiano Nello Laudani kien taħ ċertifikat li fuqu kien hemm indikat li madwar tliet mitt metru kwadru (300 m.k.) tax-xogħol li kien sar kien aċċettabbli, filwaqt li kien hemm mija u għoxrin metru kwadru (120 m.k.) ta' xogħol li ma setax jitqies li kien aċċettabbli u li ma sarx skont is-sengħa u l-arti. Il-perit Spiteri kkonferma wkoll li filwaqt li l-*area* totali li kellha tinkesa originarjament kienet ta' ħames mija u ħmistax-il metru kwadru (515 m.k.), madwar tnejn u disgħin metru kwadru (92 m.k.) ma setgħux isiru, minħabba li waqt li kienu qed isiru x-xogħlijiet ġie nnutat li hemm perkolazzjoni ta' ilma minn wieħed mill-ħitan, u b'hekk ġew abbandunati l-pjanijiet li dan il-ħajt jinkesa. Fil-fatt is-soċjetà konvenuta kienet installat ħajt falz bl-użu ta' *gypsum boards*, filwaqt li l-ħajt originali tħalla espost għall-arja. Fil-kontroezami li sar lill-perit Spiteri¹⁷, ġie kkonstatat li hu qagħad fuq l-informazzjoni li taħ il-klijent, u li minkejja li ċertu

¹⁷ A fol. 208 et seq.

kejl ma ħadux hu personalment, il-kejl li tah il-klijent bħala metraġġ ta' ħitan li kellhom jinksew, kien plawsibbli ħafna.

Konsiderazzjonijiet Legali

Waħda mid-diffikultajiet ewlenin f'din il-kawża hi li diversi xhieda li ttellgħu mill-partijiet ippruvaw jagħtu l-interpretazzjoni tagħhom għal dak li gie pattwit bejn il-partijiet, imma ħadd minn dawn ix-xhieda ma jirrizulta li kien preżenti meta l-partijiet għamlu l-akkordju bejniethom fuq il-prezz. Bir-riżultat li xi drabi dak li ntqal minn xhud kien dijametrikament oppost għal dak li ntqal minn xhud ieħor.

Din il-Qorti tosserva quddiem ċirkostanzi bħal dawn, li meta jkun hemm kuntrast bejn ix-xhieda tal-partijiet, il-kriterju determinanti mhuwiex jekk il-ġudikant assolutament jemminx dak li jkun gie spjegat lilu, iżda jekk dawk l-ispjegazzjonijiet humiex verosimili fiċ-ċirkostanzi żvarjati tal-ħajja. Il-grad ta' prova rikjest fil-kamp ċivili huwa dak li biżżejjed li jkun inissel ċertezza morali f'moħħ il-ġudikant li tkun indotta minn preponderanza ta' provi meqjusa fuq bilanċ ta' probabbilitajiet. Mhux l-ewwel darba li l-Qorti tkun rinfaċċjata b'verżjonijiet opposti għal xulxin. Anzi, meta każ ikun kontestat fuq il-provi u mhux fuq l-interpretazzjoni tal-liġi, x'aktarx li huwa proprju dan li jiġri, ċjoè li jkun hemm verżjonijiet konfliġġenti. Dwar dan ingħad hekk fis-sentenza fl-ismijiet **George Bugeja vs. Joseph Meilak**:

“Fil-kamp ċivili għal dak li hu apprezzament tal-provi, il-kriterju mhuwiex dak jekk il-ġudikant assolutament jemminx l-ispjegazzjonijiet forniti lilu, imma jekk dawn l-

istess spjegazzjonijiet humiex, fiċ-ċirkostanzi żvarjati tal-ħajja, verosimili. Dan fuq il-bilanċ tal-probabbiltajiet, sostrat bażiku ta' azzjoni ċivili, in kwantu huma dawn, flimkien mal-preponderanza tal-provi, ġeneralment bastanti għall-konvinċiment. Għax kif inhu paċifikament akkolt, iċ-ċertezza morali hi indotta mill-preponderanza tal-probabbiltajiet.”¹⁸

Bl-istess mod fis-sentenza fl-ismijiet **Perit John M. Gambina vs. Fithome Ltd** ġie ritenut illi:

“Il-Qorti trid timxi fuq is-soliti kriterji ta' kredibilità, konsistenza u verosimiljanza tax-xhieda fuq bażi ta' bilanċ ta' probabbiltajiet li huma suffiċjenti f'kawża ċivili.”¹⁹

Illi fis-sentenza fl-ismijiet **Frank Giordmaina Medici et vs. William Rizzo et**²⁰ mogħtija nhar it-28 t'April 2004, il-Qorti stabbiliet hekk:

“In tema legali jiġi osservat li huwa prinċipju fil-ġurisprudenza li f'każ ta' żewġ verżjonijiet diametrikament opposti u li jkunu plawsibbli jew possibbli dan jiffavorixxi l-konvenuti in bażi għall-prinċipju li *onus probanti incumbit ei qui dicit non ei qui negat* (App. Inf. **Anthony Camilleri vs. Maurice Cauchi et** – 22 ta' Novembru 2002). Huwa l-attur li jrid jipprova l-fatti minnu premissi u allegati fiċ-ċitazzjoni. Mill-banda l-oħra però mhux kwalunkwe tip ta' konflitt għandu jħalli lill-Qorti f'dak l-istat ta' perplessità li minħabba fih ma tkunx tista' tiddeċiedi b'kuxjenza kwietta u jkollha taqa' fuq ir-regola “*in dubio pro reo*”. Il-konflitt tal-provi, sakemm il-bniedem jibqa' soġġett għall-iżbalji tal-perċezzjoni tiegħu u għall-passjoni, huwa ħaġa li l-Qrati jridu jkunu dejjem lesti għaliha, imma meta dan il-konflitt ma jkunx ġej minn sempliċi differenza ta' opinjoni fuq affarijiet li jippermettu ċertu grad ta' tolleranza u li għalihom sewwa ingħad “*tot homines tot sentetiae*”, u lanqas ma jkun ġej minn versjonijiet differenti “*bona fide*” fuq inċidenti li jiġru u jintemmu malajr u għallarrieda eż. identità, velocità ta' veikoli, u ċirkostanzi oħra subitanei li fuqhom skont l-esperjenza komuni, is-sensi jistgħu jitqarrqu, imma għall-kuntrarju dan il-konflitt ikun jirrigwarda fatti u abitudinijiet li jkunu setgħu ġew osservati f'perjodu twil ta' snin bħal f'dan il-każ, allura isir ċar li wieħed mill-kontendenti jkun ħalla l-

¹⁸ P.A., 30.10.2003.

¹⁹ Q.A., 06.05.2011.

²⁰ P.A., 28.04.2004.

interess u l-passjoni tiegħu jegħlbuh u b'hekk jabbuża mill-proċess tal-gustizzja. Meta l-każ ikun hekk il-Qorti m'għandhiex taqa' ċomb fuq l-iskappatoja tad-dubju, imma għandha teżamina bl-ikbar reqqa jekk xi waħda mill-verżjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji ta' kredibilità u speċjalment dawk tal-konsistenza u versosimiljanza, għandhiex teskludi lill-oħra, anke jekk fuq bilanċ tal-probabilità u preponderanza tal-provi, għax dawn, f'kawżi ċivili, huma ġeneralment suffiċjenti għall-konvinċiment tal-ġudikant".

Din il-Qorti tagħmel riferiment wkoll għas-sentenza fl-ismijiet **Joseph Tonna vs. Philip Azzopardi** fejn ingħad illi:

"In materja ta' provi, ir-regoli l-aktar prevalenti fl-ordinament ġuridiku tagħna jidhru li huma dawn:

a) Ibda biex ir-regola tradizzjonali tal-piż tal-provi timponi a kariku tal-parti li tallega fatt l-oneru li ggħib il-prova tal-eżistenza tiegħu. Tali oneru hu ugwalment spartit bejn il-kontendenti, sija fuq l-attur li jsostni l-fatti favorevoli li jikkostitwixxu l-bażi tad-dritt azzjonat minnu (*actori incumbit probatio*), sija fuq il-konvenut għas-sostenn tal-fatt miġjub minnu biex jikkontrasta l-pretiża tal-attur (*reus in excipiendo fit actor*) – Ara Vol. XLVI, P.i, p.5.

b) Fil-kors tal-kawża dan il-piż jista' joxxilla minn parti għall-oħra, għax, kif jingħad, 'jista jkun ġie stabbilit fatt li juri prima facie li t-teżi tal-attur hija sostenuta – Ara Vol. XXXVII, P.i, p.577;

c) Il-ġudikant adit mill-meritu tal-każ hu tenut jiddeċiedi iuxta allegata et probata, u dan jimporta illi d-deċiżjoni tiegħu tiġi estratta unikament mill-allegazzjoni tal-partijiet. Jiġifieri, minn dawk iċ-ċirkustanzi tal-fatti dedotti għab-bażi tad-domanda jew tal-eċċezzjoni u l-provi offerti mill-partijiet. Jikkonsegwi illi d-dixxiplina tal-piż tal-provi ssir bażi tar-regola legali tal-ġudizzju in kwantu timponi fuq il-ġudikant il-konsiderazzjoni li l-fatt allegat mhuwiex veru għax mhux ippruvat;

d) Il-valutazzjoni tal-provi hu fondat fuq il-prinċipju tal-konvinċiment liberu tal-ġudikant. Lulu hu mogħti l-poter diskrezzjonali tal-apprezzament tar-rizultanzi probatorji u allura hu liberu li jibbaża l-konvinċiment tiegħu minn dawk il-provi li hu jidhirlu li huma l-aktar attendibbli u idoneji għall-formazzjoni tal-konvinċiment tiegħu. Naturalment dik id-diskrezzjoni tiegħu hi soġġetta għal dak il-limitu legali impost fuq mill-artikolu 218 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili li jrid li fis-sentenza tingħata motivazzjoni raġonata li tikkonsenti l-kontroll tal-ħsieb loġiku segwit fuq appell interpost mis-sentenza. Motivazzjoni din, li jekk jinstab li

tirrispondi mal-logika u r-razzjonalità, kif ukoll koerenti mal-elementi utilizzati allura skont ġurisprudenza konkordi, ma tiġix disturbata minn Qorti ta' reviżjoni – Ara b'eżempju **Ramchand Kilumal noe vs. Jessie Blanco** – App. 30 ta' Ġunju, 1912, Kollez. Vol. XXIV. P.i, p.104.”²¹

Fl-aħħar nett jingħad fil-kawża fl-ismijiet **Lawrence u Anthony Fino pro et noe vs. Joseph u Charles Fino** :

“Kif tajjeb għalhekk ġie ritenut mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fis-sentenza in re: **Enrico Camilleri vs. Martin Borg**, mogħtija fis-17 ta' Marzu, 2003 (ara wkoll sentenzi b'deċiżjonijiet simili in re: **E Zammit vs. Petrocchino**, Qorti tal-Appell, 25 ta' Frar, 1952; u **Paul Vassallo vs. C. Pace**, Appell Ċivili, 5 ta' Marzu, 1986), “Il-ġudikant fil-kamp ċivili, għandu jiddeċiedi fuq il-provi li jkollu quddiemu, meta dawn jinduċu fih dik iċ-ċertezza morali li kull tribunal għandu jfittex, u mhux fuq sempliċi possibilitajiet, imma dik iċ-ċertezza morali hija biżżejjed, bħala li hija bażata fuq il-preponderanza tal-probabilitajiet”.²²

Il-Qorti tħoss li f'dan l-istadju għandha wkoll tiċċita minn ġurisprudenza nostrali dwar il-mod kif għandhom jiġu interpretati ftehim bejn il-partijiet, meta, bħalma hu l-każ odjern, parti tinterpreta dak li nkiteb mod, u l-parti l-oħra tagħti interpretazzjoni mod ieħor. Hekk bħala eżempju, fis-sentenza **John Spiteri et vs. Popeye Investments Ltd**²³, il-Qorti rreferiet għal dak li ntqal fis-sentenza **Elena Micallef vs. E. Ciantar**, deċiża fit-3 ta' Jannar, 1884 (Vol. X. 345), fejn il-Qorti kienet qalet hekk:

“quando sorgono difficoltà sulla intelligenza delle condizione di un contratto e sulle conseguenze, la legge fornisce alcune norme indicative e dimostrative e criteri diretti come mezzi d'interpretazione, senza vincolare la libertà; del giudice, tenuta a prendere in calcolo le circostanze speciali in ciascun caso”.

²¹ App. Inf., 12.04.2007.

²² Q.A., 24.09.2004.

²³ Q.A., 03.11.2006.

U l-Qorti kompliet hekk:

“Hawnhekk opportun li jiġu ribaditi ċerti prinċipji regolanti materja ta’ kuntratti:

- (i) F’materja kontrattwali l-ftehim hu l-liġi għall-partijiet kontraenti (Art. 992 (1) tal-Kodiċi Ċivili) **Carmelo Bajada noe vs. Fr. S. Cachia et noe**, (16 ta’ Lulju, 1973);
- (ii) Ir-regola fundamentali hija dettata mill-artikolu 1002 tal-Kodiċi Ċivili li jgħid li meta l-kliem tal-kuntratt meħud fis-sens li għandu skont l-użu fiż-żmien tal-kuntratt, hu ċar m’hemmx lok għall-interpretazzjoni (Vol. XXXIV. i. Pg. 27). L-interpretazzjoni għandha tittiehed mill-att innifsu u mhux minn provi estraneji, speċjalment meta l-interpretazzjoni hija relattiva għall-kwistjoni prinċipali;
- (iii) Illi meta s-sens letterali tal-kelma ma jaqbilx mal-intenzjoni tal-partijiet kontraenti kif tidher ċar mill-pattijiet meħudin flimkien, għandha tipprevali l-intenzjoni. Dwar dan din il-Qorti, diversament presjeduta, spjegat illi “din ir-regola għandha tiġi sewwa apprezzata u applikata. Irid jirriżulta bla dubju li s-sens tal-klawsola li tkun jista’ biss jiġi interpretat b’mod univoku għaliex hu ċar. Irid jirriżulta wkoll li dan is-sens ċar tal-kliem ma jkunx jaqbel ma’ dak li kellhom f’moħħhom il-partijiet kollha u mhux ma’ dak biss li waħda mill-partijiet kellha f’rasha u dan irid jidher mill-pattijiet kollha tal-kuntratt meħudin flimkien (**J. Bartolo et vs A. Petroni**, 7 ta’ Ottubru, 1997);
- (iv) Fl-applikazzjoni tar-regoli ta’ interpretazzjoni mhux l-interpretazzjoni tal-kontendenti għall-kliem tal-ftehim jew is-sens divers li huma jagħtu lill-kliem li jiswa imma dak li huwa importanti “hu l-qari oġġettiv tal-ġudikant li jagħti lill-kliem is-sens ordinarju tiegħu fis-sens ta’ kif ġie użat mill-kontraenti li għandu jorbot (**J. Zammit vs. Michael Zammit Tabone et noe**, App. Sup. 28 ta’ Frar, 1997).

Hekk ukoll fis-sentenza **Gemma Fenech vs. John Bugeja**, deċiża fl-20 ta’ Ottubru 2003, ingħad li:

“tajjeb li jiġi osservat ukoll qabel kull kunsiderazzjoni tal-meritu illi huwa paċifiku f’materja ta’ interpretazzjoni ta’ kuntratti illi meta d-diċitura ta’ kuntratt hija waħda ċara allura ma huwiex leċitu għall-Qorti li tipprova

tinterpretah billi tindaħal x'kienet il-motivazzjoni tal-kontraenti meta kkonkludew il-ftehim. Dan jinsab rispekkjat ukoll fl-Artikolu 1002 tal-Kap. 16.

Illi imbagħad ferm assodat bħala prinċipju ta' interpretazzjoni illi, 'contra testimonium scriptum, testimonium non scriptum non aufetur'. Dan fis-sens illi mhux ammess illi provi orali jfissru dak li fih innifsu diġà huwa ċar (**Joseph Gatt vs. Joseph Galea**, 14 ta' April, 1975), u l-kontraenti ma jkunux jistgħu jippruvaw permezz ta' testimoni dak li ma jirriżultax, jew jirriżulta eskluż, mill-istess kuntratt (Vol. XXXIX.iii.p.855) u r-rassenja ta' ġurisprudenza f'din is-sentenza kontemplata."

Il-Qorti hija tal-fehma li l-ewwel eżerċizzju li għandha tagħmel f'din il-kawża, hu li tevalwa jekk mill-kliem skritt, u allura minn dak ikkontrattat bejn il-partijiet, jirriżultax ċar x'inhu dak li ftiehm u l-partijiet, jew inkella hemmx lok fejn il-Qorti tevalwa l-provi li semgħet sabiex tagħti hi l-interpretazzjoni tagħha għal dak li gie kkontrattat bejn il-partijiet, u dan minkejja li d-diversi xhieda li ttellgħu f'din il-kawża il-koll taw l-interpretazzjoni tagħhom għal dak pattwit bejn il-partijiet, u diversi drabi dawn l-interpretazzjonijiet kienu diverġenti minn xulxin. Għall-Qorti madanakollu huwa ċar, li l-ftehim bejn il-partijiet sar fuq prezz li oriġinarjament kien ikkwotat mill-attur bħala li għandu jkun ta' sbatax-il elf, mitejn u sebgħa u tletin Euro (€17,237), għax-xogħol kollu li kien jeħtiegħu jagħmel l-attur fuq il-*guesthouse* u li sussegwentement dan ta' 'discount' fuq talba ta' Sebastiano Nello Laudani stess, u dan l-ammont gie ridott għal ħmistax-il elf Euro (€15,000), għall-bicċa xogħol kollha li l-attur kellu jagħmel fuq il-*guesthouse*. Hu inkonċepibbli kif il-konvenuti interpretaw il-prezz oriġinarjament ikkwotat mill-attur bħala wieħed li hu ta' sbatax-il Euro u tlieta u għoxrin ċenteżmu u seba' milleżmi għal kull metru kwadru ta' xogħol, meta fiż-żona Euro ma teżisti l-ebda munita li tirrappreżenta dak li l-konvenuti jirreferu għalih bħala 'milleżmu', u meta fl-ebda waħda mill-*quotations* muriġa u fl-ebda dokument li gie pprezentat fl-atti ta' din il-kawża,

m'hemm indikat li l-ħlas iffissat mill-attur għandu jkun ħlas għal kull metru kwadru ta' xogħol, u allura din il-Qorti ma ssib l-ebda konfort fl-ebda waħda mill-provi mressqa li dak li qiegħda tallega s-soċjetà konvenuta għandu mis-sewwa. Il-Qorti tistaqsi min fid-dinja tal-lum għadu jagħti *quotation* jew jinnegozja b'cifra daqstant imprattika bħalma hi ċ-cifra ta' €17.23,7 għal kull metru kwadru ta' xogħol, meta jkun ferm aktar faċli għal partijiet kontraenti li jaqblu fuq rata ta' ħlas li hi ferm aktar realistika, bħalma tkun pereżempju, iċ-cifra ta' €17.25 jew €17.00. Li ċ-cifra miktuba ta' sbatax-il elf, mitejn u sebgħa u tletin Euro (€17,237) tigi interpretata bħala sbatax-il Euro, tlieta u għoxrin ċenteżmu u seba' milleżmi (€17.23,7) hi xi haġa li m'għandhiex mir-realtà.

Di più, il-Qorti kkunsidrat ukoll li meta r-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta fir-risposta maħlufa tagħhom, jagħtu ċifri u jispjegaw skont huma, kemm għandhom ikunu l-ammonti mħallsa minnhom għax-xogħol ipprestat mill-attur, iċ-ċifri miktuba minnhom fir-risposta maħlufa tas-soċjetà konvenuta huma miktubin bl-istess mod kif inhi miktuba l-*quotation* mill-attur, u ċioe bl-istess mod li bih komunement jinkitbu l-prezzijiet hawn Malta. Hekk pereżempju, sitt mitt Euro hi miktuba €600, u mhux €600,00, tliet elef Euro, hi miktuba €3,000 u mhux €3000,00, filwaqt li elf euro hi miktuba €1,000 u mhux €1000,00, kif jinterpretaw il-prezz mogħti lis-Sur Laudani mill-attur, u għaldaqstant il-Qorti ma tistax tikkondividi l-fehma tas-Sinjuri Laudani li l-prezz pattwit mal-attur kien dak ta' sbatax-il Euro u tlieta u għoxrin ċenteżmu u seba' milleżmi jew ta' ħmistax-il Euro għal kull metru kwadru ta' xogħol. Anki hawnhekk, il-preżunzjoni li l-prezz mitlub hu għal kull metru kwadru ta' xogħol, u mhux per eżempju għal kull jarda kwadrata ta' xogħol, jew għal xi kejl ieħor, hi waħda gratuwita, stante li mkien, fl-inkartament ipprovdut,

m'hemm miktuba il-kelma 'għal kull metru kwadrat'. Hawnhekk il-Qorti qieset ukoll, fil-konsiderazzjoni tagħha, dak li allegaw kemm is-Sinjuri Laudani kif ukoll il-perit Mariello Spiteri, li l-prezz ta' ħmistax-il Euro għal kull metru kwadru ta' 'kisi bil-ġibs' hu ferm aktar verosimili għas-suq Malti milli l-prezz ta' ħmistax-il elf Euro għax-xogħol kollu li kellu jsir fuq is-sit. Madanakollu, il-Qorti qieset ukoll li minn dak li ġie spjegat, ix-xogħol tal-attur ma kienx jinvolvi biss il-kisi bil-ġibs, iżda wkoll xogħol ta' brix u għorik ta' ħitan, xogħol ta' trattament biex il-ħitan setgħu jingiebu livell, xogħol ta' *hacking* u *wheelscaling*, u l-użu ta' ferm aktar materjal minn dak li hu normali li jintuża, u dan minħabba li l-post inkwistjoni hu wieħed antik, u kien hemm diversi problemi anki sabiex seta' jinħatt il-materjal, li wieħed jifhem li hu materjal ta' ċertu piż u ta' ċerti dimensjonijiet, u jitwassal fuq il-post, f'lokalità li għandha l-partikolaritajiet tagħha, bħalma hi l-Belt Valletta. Il-Qorti kkunsidrat ukoll li l-attur tqabbad jagħmel xogħol addizzjonali bħalma hu x-xogħol li sar fuq is-sollijiet u x-xogħol li sar fuq il-*penthouse*, u rat li m'hemm xejn esagerat fil-prezz mitlub, *multo magis* meta dan il-prezz jinkludi l-prezz għax-xiri tal-materjal, u fi kliem l-attur kellu jintuża ferm aktar materjal milli kien originarjament maħsub minnu, il-fatt li kien hemm xi ħaddiema li riedu jithallsu, kif ukoll spejjeż anċillari li spjega li kellu jagħmel l-attur anki sabiex jaċċedi fuq is-sit, kif ukoll il-fatt li hu beda x-xogħol mitlub minnu mingħajr wisq dewmien. Il-Qorti qieset ukoll li hija ferm aktar attendibbli t-teżi tal-attur li kieku hu kellu jithallas għal kull metru kwadru ta' xogħol, kieku hu ma kienx ikollu għalfejn jaċċedi fuq is-sit sabiex jivvaluta l-prezz għax-xogħol meħtieġ li jsir, u dan minħabba illi li kieku dan kien il-każ, il-prezz seta' faċilment jingħata anki minn fuq it-*telephone*.

Il-Qorti tosserva li kien hemm diversi divergenzi fix-xhieda li semgħet mill-partijiet. Hekk pereżempju s-Sinjuri Laudani allegaw li l-attur u d-diversi ħaddiema li ħadmu fuq is-sit ma kellhomx ċavetta biex jaċċedu għas-sit, mentri l-attur esebixxa ċ-ċavetta li hu jgħid li kien juża biex jidhol fuq il-post. Is-Sinjuri Laudani jammettu li f'punt minnhom huma verament biddlu ċ-ċavetta tal-post, għalkemm fl-eċċezzjoni li huma jagħtu jgħidu li dan sar ferm wara li l-attur waqaf mix-xogħol tiegħu, u hawnhekk il-Qorti tqis li l-attur ma kienx ikollu mod kif ikun jaf li ċ-ċavetta tal-post inbidlet li kieku ma kienx veru li hu ngħata ċavetta u meta pprova jaċċedi għas-sit biha, sab li ma kinitx għadha tajba. Anki f'dan ir-rigward, il-Qorti tqis li hu ferm aktar verosimili li din iċ-ċavetta nbidlet ftit tal-ħin biss wara li nqalgħu l-kwistjonijiet dwar il-prezz miftiehem mal-attur, sabiex dan ma jkunx jista' jaċċedi fuq is-sit, milli li l-attur abbanduna x-xogħol hu minn jeddu u pprova jmur lura fuq is-sit biex jiġbor ħwejġu bosta jiem wara. Is-Sinjuri Laudani ma jinnegawx li huma biddlu s-serratura. Jiċċdu biss li kienu huma li impedew lill-attur milli jikkompleta x-xogħol tiegħu, u li sabiex ilaħħqu mat-termini ta' żmien li huma kellhom f'moħħhom anki minħabba li l-post inkwistjoni hu *guesthouse* li huma xtaqu li jifftu għan-negozju, huma kellhom jingagġaw numru ta' ħaddiema barranin sabiex ilestu x-xogħol. Is-Sinjuri Laudani ma speċifikawx li x-xogħol dam ma tlesta aktar milli kien ipprogettat minħabba li l-attur abbanduna x-xogħol, iżda qalu biss li sabiex ilestu x-xogħol li ma lestiex l-attur, huma kellhom iġibu numru ta' ħaddiema oħrajn. Lanqas ma ressqu xi kontrotalba dwar l-allegati danni sofferti minnhom minħabba f'hekk.

Il-Qorti qieset illi li kieku l-attur verament żarma minn jeddu, ma kienx iħalli t-tagħmir fuq il-post, iżda l-ewwel kien jassigura li jiġbor ħwejġu kollha, fosthom għodod li jaħdem bihom u materjal li juża fix-xogħol, anki sabiex ikun jista'

jaqbad biċċa xogħol oħra x'imkien ieħor, u b'hekk jimminimizza t-telf ta' ħin u t-telf ta' introjtu għalih. Is-Sinjuri Laudani min-naħa tagħhom allegaw li ppruvaw jikkuntattjaw lill-attur diversi drabi sabiex dan imur ikompli u sabiex iħallsuh dak li skont huma hu dovut lilu għax-xogħol li għamel, iżda ma jispjegawx kif propju ftit tal-ġranet biss wara li jidher li ġie tterminat l-appalt tal-attur, huma diġà kienu qegħdin iħaddmu numru ta' persuni barranin sabiex ilestu dak li kien beda l-attur. Is-Sinjuri Laudani, minkejja li jiċċdu li kienu huma li tterminaw l-appalt li kellu l-attur, allegaw li x-xogħol li sar mill-attur ma kienx ikkompletat fl-ebda livell tal-binja li hu ħadem fuqha u li huma kienu disposti jħallsuh biss għal madwar tliet mitt metru kwadru (300 m.k.) ta' xogħol li hu kien laħaq ikkompleta minn total ta' ħames mija u ħmistax-il metru kwadru (515m.k.) li oriġinarjament kellu jaħdem fuqhom l-attur, u li minnhom ix-xogħol fuq ħamsa u disgħin metru kwadru (95 m.k.) *circa*, ma sarux minħabba li ġie deċiż li l-ħajt inkwistjoni jingħata trattament differenti wara perkolazzjoni ta' ilma fis-sit. Is-Sinjuri Laudani allegaw li x-xogħol fuq mija u għoxrin metru kwadru (120m.k.) li għamel l-attur ma kienx skont is-sengħa u l-arti u għalhekk huma kienu qegħdin jirrifjutaw li jħallsuh għat-total ta' xogħol li hu għamel fuq erba' mija u għoxrin metru kwadru (420m.k.) ta' xogħol, iżda kienu ser iħallsuh għal tliet mitt metru kwadru (300m.k.) li hu ħadem fuqhom. Il-Qorti tqis, minn dak li rriżulta mill-provi u mir-ritratti esebiti fl-atti tal-kawża, li aktar milli xogħol mhux skont is-sengħa u l-arti, huwa ferm aktar attendibbli li l-attur ma laħaqx lesta u rfina x-xogħol tiegħu sal-livell rikjest jew saħansitra mixtieq minnu, u dan minħabba li hu twaqqaf ħesrem milli jlesti dak li hu tqabbad jagħmel, sabiex ix-xogħol li kien qed jagħmel hu jkun jista' jlestih ħaddieħor. Kif jistgħu jkunu konvinċenti s-Sinjuri Laudani fl-argument tagħhom li filwaqt li jgħidu li huma xtaqu lill-attur ikompli bix-

xogħol tiegħu, tant li mhux veru li kienu huma li biddlu s-serratura tal-fond, fl-istess nifs jgħidu li ma jridux iħallsu lill-attur għax-xogħol kollu li għamel minhabba li dan f'partijiet minnu, ma kienx skont is-sengħa u l-arti, filwaqt li Sebastiano Nello Laudani allega li kważi kważi ma kien sodisfatt bl-ebda wieħed mis-sulari li ħadem fuqhom l-attur, tant kemm kien baqa' xogħol mhux ikkompletat minnu? Huwa inverosimili li fl-istess nifs wieħed jallega li x-xogħol li sar mill-attur ma kienx skont is-sengħa u l-arti, u fl-istess waqt jgħid li hu riedu jkompli jaħdem fuq is-sit u kien dispot iħallsu, mhux għax-xogħol kollu li għamel u bil-prezz pattwit, iżda għal dak li s-Sinjuri Laudani jhossu li kien sodisfaċenti għalihom, u bil-prezz li fehmu huma.

Fi kwalsiasi każ, il-Qorti qieset li minkejja r-rikonoxximent tas-Sinjuri Laudani li huma għad baqalhom iħallsu bilanċ lill-attur, anki jekk dan il-bilanċ hu l-mertu tal-kawża odjerna, huma m'għamlu l-ebda tentattiv min-naħa tagħhom sabiex iħallsu l-ammonti dovuti minnhom, u ma ppruvaw iħallsu lill-attur bl-ebda mod, anki jekk fil-kawża xehdu li qabbdu lil wieħed mill-ħaddiema jċempel lill-attur diversi drabi kuljum sabiex jirrisolvu l-pendenzi ta' bejniethom.

F'dan l-istadju l-Qorti tħoss li jkun siewi li tissellef minn dak stabbilit fis-sentenza fl-ismijiet **Piero Barone vs. Steel & Co. Ltd et**²⁴, fejn il-Qorti stabbiliet illi:

“Jibda biex jingħad illi l-appellant ma ppreżenta l-ebda kontro-talba għar-rizarciment tad-danni u di più minn rajh qabbad terzi biex jikkompletaw ix-xogħol. Għażla bħal din iġġib magħha diversi konsegwenzi. Għax kif isostni Rubino fil-monografija tiegħu ‘L’Appalto (UTET, Torino 1958), ‘stante la sua stessa accettazione o utilizzazione della parte eseguita, neanche ora il committente può pretendere che l’inadempimento totale, e quindi non può esimersi dal corrispondere

²⁴ Q.A., 30.11.2012.

un adeguato compenso per quella parte'. Dan jistabbilixxi del resto s-subinċiż (2) tal-Artikolu 1640 tal-Kap. 16.²⁵

Iktar minn hekk l-allegati difetti ma ngabux a konjizzjoni tal-istess appellat u l-fatt li l-appellant għadda biex inkariga lil ħaddieħor meta x-xogħol tal-attur ma kienx kollawdat kif hekk kien raġonevolment mistenni li għandu jkun, ifisser li taċitament aċċetta x-xogħol li sar mill-appellat. Fatt dan li bħala konsegwenza jillibera lill-appellat għal vizzji jew difetti palesi'.

Il-Qorti hija tal-fehma li in vista tal-fatti esposti quddiemha u tax-xhieda kollha li semgħet, ikun xieraq u ġust, fiċ-ċirkostanzi tal-każ odjern, li tistabbilixxi l-prezz *pro rata* tax-xogħol li l-attur għamel fuq is-sit, u filwaqt li tħoss li għandu jkun hemm tnaqqis minħabba li ġie deċiż li x-xogħol meħtieġ m'għandux isir fuq il-ħitan kollha tal-*guesthouse*, għandu jiġi ffissat il-valur *pro rata* tax-xogħol li l-attur għamel fuq erba' mija u għoxrin metru kwadru (420m.k.) tas-sit, sabiex b'hekk tistabbilixxi li l-ħlas dovut mis-soċjetà konvenuta lill-attur għax-xogħol magħmul minnu fuq il-*guesthouse*, għandu jkun fl-ammont ta' tnax-il elf, mitejn u tlieta u tletin Euro (€12,333) flimkien mal-VAT, li minnhom is-soċjetà konvenuta diġà ħallset l-ammont ta' tliet elef, u sitt mitt Euro (€3,600), sabiex b'hekk it-total dovut mis-soċjetà konvenuta lill-attur hu ta' tmint elef, sitt mija u tlieta u tletin Euro (€8,633) flimkien mal-VAT.

Decide

Għaldaqstant għar-raġunijiet hawn fuq mogħtija, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża kif ġej:

²⁵ Jekk ma jkunx hemm raġuni valida biex iħoll il-kuntratt, min jagħti x-xogħol għandu jhallas biss lill-appaltatur l-ispejjeż kollha u x-xogħol kollu tiegħu flimkien ma' somma li tiġi meqjusa mill-qorti, skont iċ-ċirkostanzi iżda mhux iżjed mill-qliġh li l-appaltatur seta' jagħmel fuq dak l-appalt.

- 1. Tiċġad l-eċċezzjonijiet tas-soċjetà konvenuta;**
- 2. Tilqa' t-talbiet attriċi, b'dan illi in vista tal-konsiderazzjonijiet tal-Qorti, tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallas l-ammont ta' tmint elef, sitt mija u tlieta u tletin Euro (€8,633), flimkien mal-VAT, lill-attur;**
- 3. Konsegwentement tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallas lill-attur l-ammont hekk likwidat bl-imgħax legali mil-lum sad-data tal-ħlas effettiv, bl-ispejjeż kollha tal-kawża.**

Moqrija.